

Úplné znění školního vzdělávacího programu pro vzdělávání dětí v přípravné třídě základní školy je k nahlédnutí v kanceláři školy.

1 Identifikační údaje

Školní vzdělávací program přípravné třídy základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim, byl vypracován podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro vzdělávání žáků v přípravné třídě základní školy

Motivační název ŠVP: Z pohádky do pohádky

Platnost dokumentu: od 01. 09. 2021

2 Charakteristika školy

Základní škola Hlinsko, Ležáků 1449, okres Chrudim je úplnou základní školou s 1. až 9. postupným ročníkem. Škola sdružuje základní školu a třídy, ve kterých jsou vzdělávání žáci definovaní dle ustanovení § 16, odstavce 9 školského zákona a školní družinu. Celková kapacita školy je stanovena na 572 žáků. Nejvyšší povolený počet žáků ve školní družině je stanoven na 120 žáků.

Ve škole funguje školní parlament, prostřednictvím kterého se žáci aktivně zapojují do života školy a učí se efektivně řešit otázky týkající se jejich vzdělávání a výchovy.

Škola pavilónového typu se nachází v klidné části města Hlinska, dislokované pracoviště školy se nachází na adrese Poličská 757, Hlinsko.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Povinné předškolní vzdělávání

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, stanovuje povinnost předškolního vzdělávání dětí, které dosáhnou pátého roku věku před začátkem daného školního roku.

Jednou z možností, jak tuto povinnost splnit, je zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy. Přípravná třída základní školy je určena pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně pro děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.

Cílem vzdělávání dětí v přípravné třídě je vyrovnání jejich vývoje s ohledem na jejich školní nezralost.

Do přípravné třídy základní školy jsou děti zařazovány na základě rozhodnutí ředitele školy, na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení. Příjímací řízení podléhá správnímu řádu.

3.2 Materiální podmínky

Kmenové učebny přípravné třídy jsou umístěny v pavilonu mimoškolní výchovy, který je součástí hlavní budovy školy. V pavilonu mimoškolní výchovy jsou dále umístěny 3 oddělení školní družiny, společenská místnost, tělocvična a odborná učebna informatiky.

Materiálně technické vybavení přípravné třídy odpovídá vývojovým potřebám dítěte, vybavení je průběžně doplňováno a obnovováno. Třída je vybavena ergonomickými, výškově stavitelnými žakovskými lavicemi a židlemi. Součástí vybavení jsou skříně určené pro ukládání didaktických pomůcek, deskových her a osobních věcí dětí. V přední části třídy je umístěna interaktivní tabule s popisnými křídly a dataprojektorem.

Pro relaxaci a hry dětí slouží odpočinková zóna vybavená kobercem.

3.3 Personální zajištění

S dětmi zařazenými do přípravné třídy pracuje pedagogický pracovník s odpovídající kvalifikací, který se dále průběžně vzdělává. Škola dětem nabízí kvalifikovanou logopedickou péči, kterou zajišťuje logopedická asistentka.

3.4 Stravování

Svačinu a pití si děti zařazené do přípravné třídy přinášejí z domova. K její konzumaci jsou využívány prostory odborné učebny „Cvičná kuchyně“, které zabezpečují odpovídající podmínky pro hygienu stravování.

Děti, které po skončení vyučování odcházejí do školní družiny, se stravují ve školní jídelně. Bez zajištění obědů nelze školní družinu navštěvovat.

Rovněž odpolední svačinu si děti nosí z domova.

Ve škole jsou děti přípravného ročníku zapojeni do projektu Ovoce do škol a Mléko do škol.

3.5 Psychosociální podmínky

V přípravné třídě se pracuje podle ŠVP pro přípravnou třídu s motivačním názvem „Z pohádky do pohádky“.

Pro dosažení hlavních cílů přípravné třídy je nezbytné, aby se děti i jejich zákonní zástupci cítili v prostředí přípravné třídy komfortně a bezpečně. Pro všechny děti je vytvářen dostatečný časový prostor pro jejich adaptaci na nové prostředí i situace. Každému je poskytnut dostatečně dlouhý čas, aby se bez problémů a stresu adaptoval na nový kolektiv dětí, novou učitelku, případně asistentku pedagoga. Učitelka, případně i asistentka pedagoga respektují individuální potřeby dětí (vývojové i osobnostní), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Děti nesmějí být přetěžovány, či stresovány spěchem, nepřiměřenými nároky. Řízené činnosti, jsou prokládány relaxačními činnostmi, odpočinkem, hrou apod. Všichni ve skupině mají rovnocenné postavení. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádským společenstvím, ve kterém jsou zpravidla rády. Děti jsou vedeny k přímé komunikaci s učitelkou, jeho přístup k dětem je podporující,

sympatizující, vstřícný. Vzdělávací nabídka odpovídá mentální úrovni předškolního dítěte, učitelka počítá s aktivní spoluúčastí dětí na činnostech, vede děti k samostatnému rozhodování. Vyvaruje se negativnímu slovnímu hodnocení, podporuje děti v jejich samostatné práci, oceňuje konkrétní výkony. Vztahy mezi dětmi a dospělými stojí na vzájemné důvěře, toleranci, zdvořilosti. Děti jsou vedeny k vzájemné solidaritě, pomoci. Přiměřeně věku dětí, avšak důsledně, se snaží dospělí vést děti k povinnostem, učit je slušnému chování, k dodržování stanovených pravidel a k odpovědnosti za své chování. Učitelka cíleně podporuje a buduje dobré vztahy mezi dětmi, ve třídě nenásilnou formou vytváří prostor pro prevenci proti šikaně.

3.6 Spolupráce se zákonnými zástupci dětí

Třídní učitelka a vedení školy spolupracují se zákonnými zástupci. Společně se snaží rozvíjet jednotlivé edukační aktivity a organizovat další činnosti ve prospěch dětí. Zákonný zástupce má právo na informace o prospívání svého dítěte, o jeho pokrocích a aktivně se podílet na dění v přípravné třídě. Mohou se účastnit různých programů a akcí přípravné třídy. Zákonní zástupci mohou kdykoli požádat o konzultaci s třídní učitelkou nebo výchovnou poradkyní, a to po předchozí domluvě termínu. O činnostech přípravné třídy jsou zákonní zástupci pravidelně informováni v notýsku dítěte, na třídních schůzkách a na webových stránkách školy www.zslezaku.cz.

4 Organizace vzdělávání

Počet dětí v přípravné třídě je stanoven v rozmezí 10 – 15. O zařazení dítěte do přípravné třídy rozhoduje ředitel školy na žádost rodičů a na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Výuka je realizovaná v rozsahu 20 hodin týdně. Začíná pravidelně každý den v 8:00 hodin a končí ve 12:00 hodin. Výuka je členěna do bloků dle probíraného učiva a přiměřeně k výkonům žáků. Přestávky v rámci těchto bloků volí třídní učitelka operativně podle zařazeného tématu a aktivity. Základem vzdělávání je organizovaná činnost dětí – ranní komunitní kruh, didaktické hry, práce s pracovními listy, relaxační a protahovací cvičení, techniky.

4.1 Denní režim

- a) Budova školy se pro děti otevírá v 7:40 hodin, děti přicházejí do přípravné třídy tak, aby byly ve své třídě nejpozději 10 minut před zahájením výuky – tedy v 7:50 hodin. Pozdější příchod je nutno předem domluvit.
Pro děti je k dispozici ranní družina – provoz ranní družiny je stanoven od 6:15 do 7:50 hodin.
- b) Po příchodu do školy si děti odkládají obuv a svršky v uzamykatelných šatnách.
- c) Vyučování v přípravné třídě končí ve 12:00 hodin.
Pro děti je po ukončení dopoledního vyučování k dispozici odpolední družina – odpolední provoz školní družiny pro přípravnou třídu je stanoven od 12:00 do 16:30 hodin.
Odchody dětí v průběhu vyučování, popř. odchody ze školní družiny v jiný než zákonnými zástupci předem určený čas, jsou řešeny písemnou formou v notýsku každého dítěte, popř. na stanoveném tiskopise.
- d) Omlouvání dětí v přípravné třídě se řídí pravidly stanovenými ve školním řádu školy.
- e) Při nástupu do přípravné třídy je dětem umožněn individuální adaptační režim a to podle jejich individuálních potřeb, tento režim je možné dohodnout s třídní učitelkou.
- f) Zákonní zástupci jsou povinni nahlásit průběžně všechny změny v osobních údajích a zdravotním stavu dítěte a také aktuální telefon.
- g) Režim dne je flexibilní, reaguje na aktuální změny a potřeby dětí. V počátečním období jsou zařazovány činnosti ve velmi krátkých celcích s větším poměrem řízených a volných her dětí. Postupem školního roku se poměr činností obrací ve prospěch činností vzdělávacích.

4.2 Provoz přípravné třídy

07.40 – 07.50	příchod dětí do školy
08.00 – 08.30	ranní kruh (přivítání, seznámení se s činnostmi dne, společná recitace, jazyková a artikulační cvičení)
08.30 – 09.30	vzdělávací činnosti, řízené hry, pohybové chvílky
09.30 – 09.50	hygiena, dopolední svačina
09.50 – 10.50	vzdělávací činnosti, řízené hry, pohybové chvílky
10.50 – 12.00	opakovací chvílky, prostor pro individuální péči, volné hry dětí, společenské a stolní hry
12.00 – 12.30	oběd
12.30 – 14.15	výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině
14.15 – 14.30	hygiena, odpolední svačina
14.30 – 16.30	výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině

Do režimu dne je nejméně dvakrát týdně zařazován pobyt dětí venku v době od 11.00 do 12.00 hodin a tělesná výchova v prostoru školní tělocvičny, či sportovního areálu školy.

Po skončení vzdělávání v přípravné třídě přecházejí děti do školní družiny nebo odcházejí domů.

Režim dne je pružný, není striktně dodržován. Podle aktuální situace třídní učitelka volí změny v průběhu vzdělávání. Vzdělávání může být doplňováno i o aktivity 1. stupně základní školy (divadlo, kulturní akce, projektové dny apod.) Při všech činnostech jsou prioritně respektovány individuální potřeby dítěte.

4.3 Formy a metody práce

- skupinová práce
- sportovní činnosti (individuální, skupinové)
- činnostní učení
- výklad
- experiment
- možnost účasti zákonných zástupců (po dohodě s učiteli) ve vyučovacích hodinách
- nabídka aktivní účasti zákonných zástupců na školních a třídních akcích a zapojení do jejich přípravy
- metody a postupy speciálně – pedagogické péče

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program s motivačním názvem „Z pohádky do pohádky“ je vypracován na jeden školní rok a vychází z RVP pro předškolní vzdělávání.

Cílem vzdělávání v přípravné třídě je rozvoj osobnosti dítěte, jeho individuality s pozitivním vztahem k sobě, k druhým lidem (spolužákům i dospělým) a ke svému okolí a postupné vyrovnání vývoje dětí a jejich příprava na úspěšné zahájení školní docházky. Vzdělávací program v přípravné třídě odpovídá konkrétním potřebám a schopnostem dětí, které jsou do této třídy zařazeny. Tyto děti mají specifické vzdělávací potřeby – jejich vývoj je opožděný, nerovnoměrný, se sníženou adaptabilitou, děti jsou do přípravné třídy zařazovány na doporučení školského poradenského zařízení. Jejich individuální vývoj je průběžně sledován a zaznamenáván do záznamových archů pro sledování a hodnocení rozvoje a učení dítěte v přípravné třídě (*příloha č. 2*) Na závěr školního roku vypracuje vyučující pro každého žáka závěrečnou zprávu o výsledcích předškolního vzdělávání, kterou obdrží rodiče a je součástí dokumentace školy.

5.1 Cíle vzdělávání

- Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální. Vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají.

5.2 Klíčové kompetence

Předpokládá se, že pro dítě v přípravné třídě mohou být dosažitelné klíčové kompetence v následující úrovni.

A) KOMPETENCE K UČENÍ

A1) soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

A2) získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

- A3) má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- A4) klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- A5) učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno se dobrat k výsledkům
- A6) odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- A7) pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

B) KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- B1) všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- B2) řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- B3) problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- B4) při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- B5) zpřesňuje si početní představ, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- B6) rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- B7) chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- B8) nebojí se pochybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

C) KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- C1) ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- C2) dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod)
- C3) domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- C4) v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- C5) ovládá dovedností předcházející čtení a psaní
- C6) průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- C7) dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- C8) ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

D) SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- D1) samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- D2) uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- D3) dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- D4) ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- D5) napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nacházejí ve svém okolí
- D6) spolupodílí se na společenských rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

- D7) při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnut
- D8) je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- D9) chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

E) ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- E1) svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- E2) dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, pozná svoje slabé stránky
- E3) odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- E4) chápe, že se může o tom, co dělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- E5) má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- E6) zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- E7) chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- E8) má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- E9) spoluvytváří pravidla společenského soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- E10) uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- E11) ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- E12) dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně a ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní a společenské)

6 Vzdělávací obsah

Vzhledem k věku dětí je obsah školního vzdělávacího programu pro přípravnou třídu inspirován postavami z pohádek. Pohádkové postavy doprovázejí děti v průběhu celého školního roku, provádí je jednotlivými ročními obdobími a pomáhají jim připravit se na nástup do první třídy.

Výchovně vzdělávací plán je rozpracován do integrovaných bloků po měsících na období jednoho roku. Integrované bloky jsou koncipovány tak, aby vycházely z přirozených vzdělávacích potřeb dětí, z jeho dosavadních zkušeností a ze zkušenosti, které jsou blízké jemu i jeho rodině. Důležité je, aby dětem umožnily nenásilnou cestou získávat poznatky z různých oblastí lidského života a ty pak uplatnit v praktickém životě a dalším učení.

Vzhledem k tomu, že školní vzdělávací program v přípravné třídě je podřizován především individuálním potřebám dětí, třídní učitelka pracuje i podle IVP, proto jsou obsahy integrovaných bloků orientační. Třídní učitelka si na jejich základě vypracovává týdenní výchovně vzdělávací plány (*příloha č. 1*).

6.1 Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah je uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně – kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazvány:

- **Dítě a jeho tělo**
 - záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v **oblasti biologické** je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte
 - podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost, rozvíjet jeho pohybové a manipulační dovednosti (organizace plavecké výuky, výuky bruslení, nebo lyžování dle aktuálních podmínek školy)
 - učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům
- **Dítě a jeho psychika**
 - záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v **oblasti psychologické** je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte
 - rozvíjet jeho intelekt, řeč a jazyk
 - rozvoj jeho kreativity a sebevyjádření
 - a) *Jazyk a řeč*
 - b) *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace*
 - c) *Sebepojetí, city, vůle*
- **Dítě a ten druhý**
 - záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v **interpersonální oblasti** je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému
 - posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci

- **Dítě a společnost**
 - záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v **oblasti sociálně – kulturní** je vést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními
 - uvést dítě do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění
 - pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje
 - umožnit dítěti aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí

- **Dítě a svět**
 - záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v **environmentální oblasti** je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění
 - vytvořit u dítěte základy pro otevřený a odpovědný postoj k životnímu prostředí

6.2 Přehled integrovaných bloků (Z pohádky do pohádky)

1. *Těšíme se do školy (září)*
2. *Barvy podzimu (říjen)*
3. *Moje tělo (listopad)*
4. *Adventní čas (prosinec)*
5. *Zimní radovánky (leden)*
6. *Svět kolem nás (únor)*
7. *Jarní probouzení (březen)*
8. *Planeta Země (duben)*
9. *Paleta barev a vůní (květen)*
10. *Cestujeme kolem světa (červen)*